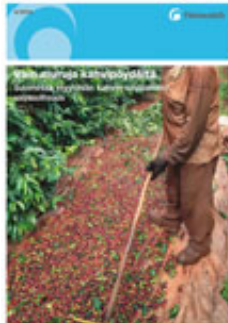
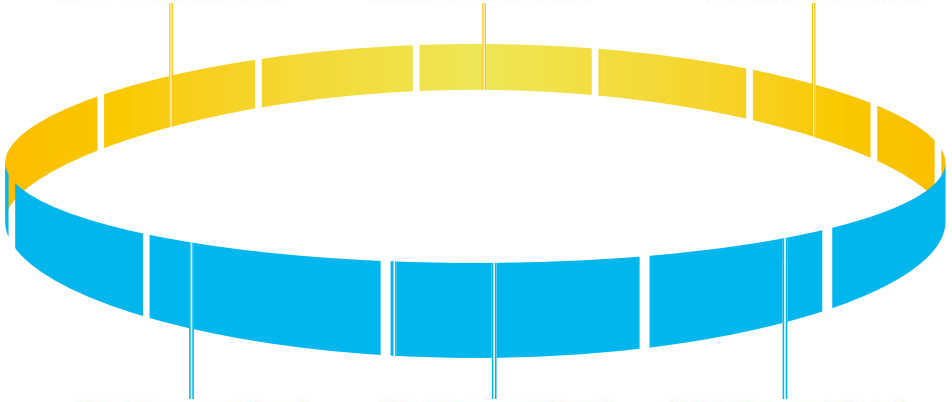


VUOSIKOOSTE 2016



## Finnwatchin historia pähkinänkuoressa

- 2002 Viisi kehitys- ja ympäristöjärjestöä perustaa Finnwatch-verkoston. Verkoston tehtävänä on kerätä tietoa yritysten toiminnan vaikutuksista ihmisoikeuksiin, kehitykseen, luontoon ja terveyteen kehittyvissä maissa.
- 2009 Finnwatch ry rekisteröidään itsenäisenä yhdistyksenä vuoden lopussa.
- 2010 Finnwatch ry aloittaa toimintansa. Janne Sivonen valitaan Finnwatchin ensimmäiseksi toiminnanjohtajaksi. Finnwatchin henkilökuntaan kuuluu toiminnanjohtajan lisäksi yksi tutkija.
- 2011 Sonja Vartiala valitaan Finnwatchin toiminnanjohtajaksi.
- Finnwatchin Ihmisarvoisen työn tutkimusohjelma perustetaan. Ohjelma keskittyy tutkimaan työelämän oikeuksia globaaleissa tuotantoketjuissa. Ensimmäinen ohjelman puitteissa tuotettu raportti *Lapsityövoimaa ja vaarallisia kemikaaleja: Luonnonkumituotannon ongelmat Aasiassa* julkaistaan 2012.
- 2012 Kestävän talouden tutkimusohjelma perustetaan. Ohjelma keskittyy tutkimaan yritysten verovastuullisuutta. Ensimmäinen ohjelman puitteissa tuotettu raportti *Ei tietoja, ei tuloja?: Outotec, Attendo ja vastuullinen veronmaksu* julkaistaan 2013.
- 2013 Finnwatch julkaisee raportin *Halvalla on hintansa: Kaupan omien merkkien tuotteiden vastuullisuus*. Raportissa käsitellään työoloja thaimaalaisen ananasmehutiivistevalmistaja Natural Fruitin tehtailla. Raportin johdosta Natural Fruit nostaa useita oikeuskanteita Finnwatchin tutkijana toiminutta Andy Hallia vastaan.
- 2014 Thaimaalainen tuomioistuin hylkää syytteet Andy Hallia vastaan yhdessä Natural Fruitin nostamista kunnianloukkausjutuista.
- 2015 Finnwatch käynnistää ensimmäisen kehitys yhteistyöhankkeensa thaimaalaisen kansalaisjärjestö Migrant Worker Rights' Networkin kanssa.
- Finnwatch palkkaa toisen vakituisen tutkijan.
- Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet liittyy Finnwatchin jäseneksi. Finnwatchilla on nyt yhteensä 10 järjestöjäsentä.
- Ulkoministeriö jäädyttää Finnwatchin keskeisimmän julkisen rahoituskanavan, ja Finnwatch lanseeraa ensimmäisen joukkorahoituskampanjansa.
- 2016 Kauppalehti Optio valitsee Finnwatchin toiminnanjohtaja Sonja Vartialan yhdeksi Suomen vaikutusvaltaisimmista aktivisteista.
- Andy Hall saa kolmen vuoden ehdollisen vankeusrangaistuksen Natural Fruitin häntä vastaan nostamassa kunnianloukkaus- ja tietokonerikosjutussa. Hall on valittanut tuomiosta.
- 2017 Finnwatch käynnistää toisen kehitys yhteistyöhankkeensa intialaisen Civedepin kanssa.

# SISÄLTÖ

<b>1 Tietoa meistä</b>	4
<b>2 Toiminnanjohtajan katsaus vuoteen 2016</b>	6
<b>3 Kohokohtia vuoden varrelta</b>	8
<b>4 Tutkimusohjelmat</b>	10
Ihmisarvoisen työn tutkimusohjelma	10
Kestävän talouden tutkimusohjelma	15
<b>5 Muut hankkeet</b>	19
Siirtotyöntekijöiden järjestäytymisen tukeminen Thaimaassa	19
Supply Chainge	22
<b>6 Mediahuomio</b>	24
<b>7 Organisaatio ja hallinto</b>	26
Hallitus	26
Henkilöstö	27
Toiminnan kehittäminen	28
<b>8 Rahoitus</b>	30
Tulot	30
Menot	31
<b>Liitteet</b>	32
A. Finnwatchin lausunnot	
B. Finnwatchin tiedotteet, tutkimusartikkelit ja blogikirjoitukset	
C. Yritysvastuukeskusteluun osallistuminen	

# 1 TIETOA MEISTÄ

## Tehtävä

**Finnwatch tutkii yritystoiminnan globaaleja vaikutuksia. Tutkimustoimintansa pohjalta yhdistys tekee vaikuttamistyötä ja käy yhteiskunnallista keskustelua.**

## Tavoite

**Finnwatch muuttaa yritysten toimintaa sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävämmäksi. Yhdistys on kansainvälisesti tunnustettu yritysvastuun asiantuntija, joka tuo suomalaisen lisäarvon kansainväliseen yritysvastuukeskusteluun.**

## Tapamme toimia

Finnwatch on ainoa suomalainen kansalaisjärjestö, joka keskittyy valvomaan yritystoiminnan vastuullisuutta. Riippumattomuutemme turvaamiseksi emme vastaanota rahoitusta yrityksiltä.

Meidät tunnetaan tinkimättömistä tutkimusraporteistamme, joiden pohjalta laadimme räätälöityjä suosituksia niin yrityksille, poliittisille päättäjille, vastuullisuussertifointi- ja auditointijärjestelmille kuin kansalaisillekin. Käymme pitkäjänteistä vuoropuhelua yritysten kanssa.

Kehittyvissä maissa teemme yhteistyötä paikallisten ruohonjuuritason järjestöjen kanssa kerätessämme todistusaineistoa ja seuratesamme raporttiemme pitkän tähtäimen vaikutuksia. Erillisten kehitysyhteistyöhankkeiden kautta tuemme myös työntekijöiden voimaannuttamista ja ammatillista järjestäytymistä.

## Finnwatchin tutkimus- ja vaikuttamistyön tunnusluvut vuonna 2016:

**5****tutkimusraporttia****1****seurantareportti****5****tutkimusartikkeliä****12****blogikirjoitusta****19****asiantuntijalausuntoa  
ministeriöille ja eduskunnalle****5****asiantuntijapuheenvuoroa  
kansainvälisillä areenoilla****1841****mediaosumaa, joista suurin osa  
kansainvälisessä mediassa**

## 2 TOIMINNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2016

Kongon demokraattinen tasavalta, Intia, Kiina, Israel, Malesia, Meksiko, Thaimaa. Siinä esimerkkejä maista, jotka saivat YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimistolta viime vuonna huomautuksen erilaisista kansalaisyhteiskuntaa ja ihmisoikeuspuolustajien toimintaa rajoittavista toimenpiteistä.



Maat ovat samoja kuin ne, joissa Finnwatch on tutkinut suomalaisyritysten toimintaa. Ilmapiirin kiristyminen ei ole jäänyt meilläkään huomaamatta.

Heinäkuussa 2016 istuin kuusi tuntia todistajanaitiossa Bangkokin rikostuomioistuimessa. Käynnissä oli jo neljättä vuotta jatkunut oikeusjuttu Finnwatchille tutkimustyötä tehneen ihmisoikeuspuolustajan Andy Hallin tapauksessa (ks. s 21). Kansainvälinen paheksunta tai S-ryhmän, Finnwatchin tutkimuksen kohteena olleen tehtaan entisten työntekijöiden ja asiantuntijoiden todistajanlausunnot eivät auttaneet. Andy todettiin syyskuussa 2016 syylliseksi – myös asioihin, joista häntä ei syytetty.

Thaimaa ja muut sananvapautta rajoittavat kehittyvät maat eivät ole ainoita syypäitä heikkenevään ihmisoikeustilanteeseen. Aikaisemmin edelläkävijöinä toimineet valtiot ovat vaienneet ihmisoikeuksien loukkauksista talouskasvun hidastuessa.

Thaimaan helle vaihtui koleaan syksyyn, kun globalisaatioon pettyneet, työpaikkojen häviämistä protestoivat duunarit ensin äänestivät Britannian eroon EU:sta ja sitten Donald Trumpin Yhdysvaltojen presidentiksi. On epäselvää, miten törkeillä verojärjestelyillään leveilevä, halpamaiden työvoimalla imperiumiaan rakentanut tosi-TV-tähti vastaa kansalaisten huutoon.

Poliittista puhetta rakennetaan nyt vihan pohjalle, ja yhteiskunnan heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä usutetaan toistensa kimppuun. Valtioita johdetaan kuin yrityksiä, ja kourallinen rikkaimmista omistaa enemmän kuin puolet koko maapallon väestöstä.

Pörssikurssit kääntyvät nousuun twiiteistä, ja tosiasiat jäävät usein metelin jalkoihin. Media siirtyy uusiin aiheisiin päivissä, joskus jopa tunneissa.

Vuonna 2016 oli entistä vaikeampaa tehdä pitkäjänteistä tutkittuihin faktoihin pohjautuvaa ihmisoikeustyötä. Vaikka työ on vaikeaa, sitä pitää silti jatkaa.

Kiitän YK:ta esiin tuomiimme ihmisoikeusloukkauksiin puuttumisesta ja Thaimaan hallituksen haastamisesta (ks. s. 22). Kiitän Euroopan parlamenttia korkeimmasta mahdollisesta tuesta tutkijanamme toimineen Andy Hallin oikeudellisessa häirinnässä (ks. s. 21). Kiitos myös Suomen eduskunnan päättäjille siitä, että näkemyksiämme yritysverojärjestelmän kehittämiseksi kuultiin enemmän kuin koskaan. Vain harvoin kuulemisemme johti muutoksiin politiikassa, mutta sattui sitäkin (ks. s. 34).

Kiitos niille lukuisille kansalaisjärjestöille, ammattiliitoille, säätiöille ja yksittäisille suomalaisille ihmisille, joiden tuki mahdollisti toimintamme vuonna 2016.

Vaikka aallot lyövät korkealle ja meri kuohuu, on pohjalla monenlaisia virtoja. Me voimme yhdessä päättää mihin suuntaan maailma jatkaa menoaan.

Sonja Vartiainen  
Toiminnanjohtaja

### 3 KOHOKOHTIA VUODEN VARRELTA

## Finnwatch on kansainvälisesti tunnustettu yritysvastuun asiantuntija

Britannian Lääkäriliitto BMA julkaisi Finnwatchin tutkimustietoon perustuvan selvityksen sairaalakäsineiden vastuullisuudesta ja järjesti pyöreän pöydän tapaamisen alan suurimpien yritysten kanssa (lue lisää s. 11).



Finnwatchin vieraskynä julkaistiin The Guardianissa thaimaalaisen tuomioistuimen tuomittua Finnwatchin tutkijana toimineen ihmisoikeuspuolustajan Andy Hallin ehdolliseen vankeusrangaistukseen kunnianloukkauksesta ja tietokonerikoksesta (lue lisää s. 21).



MIKKUU

MAALISKUU

HUHTIKUU

TOUKOKUU

KESÄKUU

HEINÄKUU

ELOKUU



Finnwatch esitti toimenpidesuosituksia siirtotyöntekijöiden aseman parantamiseksi tuotantoketjuissa Kansainvälisen työjärjestö ILO:n ja Business Social Compliance Initiative BSCI:n tilaisuudessa Bangkokissa (lue lisää s. 20).





Euroopan parlamentti kuuli Finnwatchia palmuöljyteollisuuden sosiaalisista vaikutuksista. EU:n biopolttoainedirektiivi ei nyky muodossaan kiinnitä huomiota työoloihin öljypalmuplantaa-seilla siitä huolimatta, että palmuöljyn tuotantoon liittyy useita ihmisoikeusongelmia. Direktiiviä ollaan päivittä-mässä, ja sen tiimoilta parlamentti hyväksyi huhtikuussa 2017 resoluution, jossa Finnwatchin keskeisimmät suositukset otettiin huomioon.



Finnwatch kutsuttiin puhujaksi kansalaisjärjestö Mondon Tallinnassa järjestämään tilaisuuteen kauppaketjujen oman merkin tuotteiden alihankintaketjuihin liittyvistä ihmisoikeusriskeistä ja niiden hallinnasta. Tilaisuuteen osallistui edustajia Viron suurimmista päivittäistavarakaupan yrityksistä.

KUU

SYYSKUU

LOKAKUU

MARRASKUU

JOULUKUU



Finnwatch esiintyi Innovation Forumin paneelikeskustelussa Lontoossa, joka järjestettiin otsikolla "How business can better manage human rights risks". Tilaisuuteen osallistui kymmeniä Euroopan suurimpia yrityksiä.

Finnwatchin seurantaraportti työoloista öljypalmuplantaa-seilla esiteltiin palmuöljysertifiointijärjestelmä RSPO:n kokouksen alla Bangkokissa palmuöljyalan keskeisille toimijoille (lue lisää s. 14).

## 4 TUTKIMUSOHJELMAT

### Ihmisarvoisen työn tutkimusohjelma

Ihmisarvoisen työn ohjelmassa tuotetuissa selvityksissä keskitytään muun muassa järjestäytymisvapautta, työaikoja, elämiseen riittävää palkkaa ja työturvallisuutta koskeviin kysymyksiin yritysten alihankintaketjuissa kehittyvissä maissa.

Ihmisarvoisen työn ohjelma perustettiin vuonna 2011. Vuoden 2016 loppuun mennessä ohjelmassa oli julkaistu yhteensä 11 tutkimusraporttia ja 5 seurantatutkimusta. Selvitykset ovat tuoneet esiin muun muassa vakavia ihmisoikeusloukkauksia kaupan oman merkin tuotteiden takana ja suomalaisten design-tuotteiden tuotannossa.

Vuonna 2016 Ihmisarvoisen työn ohjelman alla tuotetut selvitykset on esitelty sivuilla 12–14.

Ihmisarvoisen työn ohjelmaa tukevat Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL, Ammattiliitto Pro, Tehy, Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL, Solidaarisuus, TEAM teollisuusalojen ammattiliitto ja Palvelualojen ammattiliitto PAM.



Palvelualojen  
ammattiliitto  
Servicefacket

## Pitkäjänteinen työ tuottaa tuloksia

- Finnwatch on julkaissut kaksi tutkimusraporttia työoloista Suomen sairaanhoitopiirien käyttämien sairaalakäsineiden valmistuksessa Thaimaassa ja Malesiassa. Niiden julkaisemisen jälkeen Finnwatch on käynyt vuoropuhelua alan suurimpien yritysten kanssa, joista australialainen Ansell on ryhtynyt parantamaan tehtaansa työoloja ja käynnistänyt koko konsernia koskevan yritysvastuuohjelman. Finnwatch kertoi parannuksista Ansellin tehtaan työoloissa elokuussa 2016 julkaistussa tutkimusartikkelissa.

Finnwatch on myös osallistunut aktiivisesti Euroopan vastuullisen julkisen hankinnan työryhmässä EWGEPP:ssä käytävään keskusteluun sairaalakäsineiden vastuullisuudesta.

- Finnwatch on käynyt tiivistä vuoropuhelua valtioenemmistöisen Nesteen kanssa vuodesta 2014, jolloin Finnwatchin raportti *Viidakon lait* julkaistiin. Raportti paljasti vakavia työelämän oikeuksien loukkauksia Nesteelle palmuöljyä toimittaneen IOI Groupin toiminnassa. Vuonna 2016 Neste aloitti Finnwatchin raporttien seurauksena ohjelman työelämän oikeuksien toteutumisen varmistamiseksi alihankintaketjussaan. Lisäksi Neste julkisti sen kaikki raakapalmuöljytoimittajat, tiettävästi ensimmäisenä palmuöljyä käyttävänä suuryrityksenä maailmassa. Avoimuuden avulla voidaan paremmin ja tehokkaammin puuttua ongelmiin tuotantotiloilla.
- Vuonna 2015 Finnwatch julkaisi raportin työelämän oikeuksien loukkauksista halpakauppaketju Tokmannin alihankintaketjuissa. Vuonna 2016 Tokmanni teki arvioinnin sen toiminnan potentiaalisista negatiivisista ihmisoikeusvaikutuksista ja ilmoitti laativansa strategian ja toimenpidesuunnitelman vastuullisille hankinnoille.



26.04.2016

## KAALIMAAN VARTIJAT

Näkökulmia työelämän oikeuksia tarkastelevien sertifiointi- ja auditointijärjestelmien laatuun



Raportissa vertailtiin 16:ta suomalaisyritysten käyttämää sosiaalisen vastuullisuuden sertifiointi- ja auditointijärjestelmää. Finnwatch moitti järjestelmiä työntekijöiden näkemysten sivuuttamisesta, heikkolaatuisista auditoinneista sekä puutteista läpinäkyvyydessä ja kriteerien laadussa.

## HYVÄT UUTISET:

Finnwatchin raportin tulokset toimitettiin suomalaisyritysten käyttämille vastuullisuusserti-

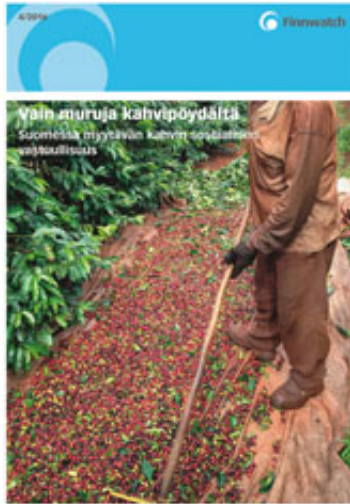
fioinneille ja -auditointijärjestelmille, ja raportin suosituksista käytiin aktiivista keskustelua muun muassa Reilu kaupan ja Business Social Compliance Initiativen kanssa. Raportin myötä aloitettiin yritysten ja ammattiliittojen kesken myös vuoropuhelu ay-liikkeen roolin kasvattamisesta yritysvastuun valvontajärjestelmissä.

18.10.2016

## VAIN MURUJA KAHVIPÖYDÄLTÄ

### Suomessa myytävän kahvin sosiaalinen vastuullisuus

Finnwatch tutki työoloja Suomessa toimiville paahtimoille raakakahvia toimittavilla viljelytiloilla Brasiliassa, Hondurasissa ja Intiassa. Kaikilta tutkituilta tiloilta löytyi ongelmia, kuten elämiseen riittämättömiä palkkoja, lapsityövoiman hyväksikäyttöä, syrjintää ja valtavia rekrytointimaksuja.



## HYVÄT UUTISET:

Raportti herätti vilkasta julkista keskustelua etenkin raakakahvin vastuullisuussertifioinnin tarpeellisuudesta ja vaikutuksista sekä eri sertifiointijärjestelmien välisistä eroista. Ylen Kioskin raportin pohjalta tekemän videoklipin on nähnyt lähes 230 000 ihmistä.

Alkuvuodesta 2017 Paulig ilmoitti tuovansa markkinoille Reilu kauppa -sertifioidun Juhla Moka. Juhla Mokka on Suomen ylivoimaisesti suosituin kahvibrändi. Myös Meira, Suomen toiseksi suurin paahtimo-yritys, ilmoitti lisäävänsä sertifioidun kahvin määrää. Lisäksi Meira sanoi aloittaneensa keskustelut raportin löydöksistä hankintayhtiö Cofiroastersin hondurasilaisen tytäryhtiön kanssa ja osallistuvansa tilojen auditointeihin.

RAHOITTAJA: EU JA IHMISARVOISEN TYÖN OHJELMA

07.11.2016

## SEURANTATUTKIMUS IOI GROUPIN ÖLJYPALMUVILJELMILLÄ MALESIASSA



Suomalaisyrityksille palmuöljyä toimittanut malesialainen IOI Group oli joiltain osin parantanut työolojaan. Siirtotyöntekijät maksoivat kuitenkin edelleen valtavia rekrytointimaksuja, osaa heistä oli harhaanjoitettu rekrytoinnissa eivätkä kaikki tiloilla työskentelevät ylänneet edelleenkään minimipalkkaan.

### HYVÄT UUTISET:

IOI Group oli puuttunut osaan Finnwatchin vuonna 2014 esiin nostamiin ongelmiin ja työolot

yrityksen öljypalmutiloilla olivat jossain määrin parantuneet.

Finnwatchin raportin tuloksia esiteltiin palmuöljyteollisuudelle RSPO:n kokouksen yhteydessä järjestetyssä kansalaisjärjestöjen seminaarissa Bangkokissa marraskuussa 2016.

Vuoropuhelu Finnwatchin ja IOI Groupin välillä jatkuu. Malesian suurimpiin palmuöljytuottajiin kuuluva yritys on luvannut puuttua Finnwatchin seurantaraportissa esiin nostettuihin ongelmiin.

## Kestävän talouden tutkimusohjelma

Kestävän talouden ohjelmassa paneudutaan yritysten taloudellisen vastuullisuuden kysymyksiin keskittyen vastuulliseen veronmaksuun.

Kestävän talouden ohjelma perustettiin vuonna 2012. Ohjelmassa oli vuoden 2016 loppuun mennessä julkaistu yhteensä 8 tutkimusraporttia. Selvityksissä on arvioitu muun muassa eläkelaitosten sijoitustoiminnan verovastuullisuutta, veroparatiisiyhtiöiden roolia suomalaisyritysten toiminnassa sekä valtioenemmistöisten yhtiöiden veroraportointia.

Finnwatchin veroraportit ovat aina saaneet hyvin laajan valtakunnan mediahuomion ja tämän ovat noteeranneet myös päättäjät. Finnwatchia kuullaan jo varsin järjestelmällisesti valmistelemissa ministeriöissä ja eduskunnan valiokunnissa lakihankkeissa, jotka liittyvät yhteisöverotukseen, veronmaksun ja omistuksen läpinäkyvyyteen sekä korruption ja rahanpesun torjuntaan.

Finnwatch toimii myös osana verotuksen oikeudenmukaisuutta edistävää kansainvälistä koalitiota (Global Alliance for Tax Justice), jonka piirissä koordinoidaan maakohtaista vaikuttamistyötä EU:n ja OECD:n suuntaan. Sekä EU:n että OECD:n piirissä on viime vuosina tehty useita lainsäädäntöuudistuksia ja suosituksia kansainvälisten yritysten aggressiivisen verosuunnittelun torjumiseksi, joiden aikaansaamisessa kansalaisjärjestöillä on ollut merkittävä rooli.

Vuonna 2016 Kestävän talouden ohjelman alla tuotetut selvitykset on esitelty sivuilla 17–18.

Kestävän talouden ohjelmaa tukevat Kepa, Kansan sivistysrahasto ja Palkansaaajasäätiö. Verotusta käsittelevään tutkimukseen on kerätty rahoitusta myös joukkorahoituskampanjoilla.



## Pitkäjänteinen työ tuottaa tuloksia

- Suomessa maakohtainen raportointi otti askelen eteenpäin, kun valtio-omistaja velvoitti enemmistöomisteiset yhtiönsä ensimmäistä kertaa kertomaan veronmaksuaan kuvaavat maakohtaiset tiedot julkisesti vuonna 2015 vuoden 2014 tietojen osalta. Finnwatch analysoi valtionyhtiöiden veroraportit tuoreeltaan vuonna 2015, ja totesi niissä annetut tiedot niin ylimalkaisiksi, että niiden perusteella oli miltei mahdotonta arvioida yritysten verosuunnittelun vastuullisuutta.

Marraskuussa 2016 Vasemmistoliiton kansanedustaja Li Andersson jätti eduskunnan puhemiehelle kirjallisen kysymyksen valtionyhtiöiden maakohtaisesta veroraportoinnista ja raportointia koskevasta valtion omistajaohjauksesta. Kirjallisen kysymyksen perusteluissa viitattiin Finnwatchin 2015 raporttiin.

Vuonna 2016 Finnair kehitti veroraportointiaan Finnwatchin suositusten mukaisesti. Vaikka Finnair ei julkistanut kaikkia Finnwatchin toivomia tietoja vuoden 2015 osalta, sai sen vuosikertomuksesta silti riittävän kuvan yrityksen verosuunnittelun vastuullisuuden arvioimiseksi. Finnwatch julkaisi analyysin Finnairin veroraportista helmikuussa 2016.

- Finnwatch on käynyt säännöllistä vuoropuhelua eläkelaitos Ilmarisen kanssa, joka on nostanut veronmaksun vastuullisuuden yhdeksi kehittämisalueekseen. Yritysvastuuraportin mukaan Ilmarinen edistää sijoituskohteiden veroraportointia ja vuoden 2016 aikana Ilmarisen tavoitteena oli muodostaa näkökanta siihen, mitä sijoituksiin liittyvä vastuullinen veronmaksu tarkoittaa Ilmariselle.





02/03/2016

## KAIVOSVEROTUKSEN KEHITYSMÄÄ

Selvitys metallimalmeja louhivien kaivosyhtiöiden veronmaksusta ja verosuunnittelusta Suomessa

Raportti tarkasteli kaivosyhtiöiden aggressiivista verosuunnittelua Suomessa. Verovälttely on Finnwatchin arvioiden mukaan aiheuttanut Suomelle 49 miljoonan euron veromenetykset vuosien 2011–2014 aikana. Raportissa esitettiin lukuisia suosituksia, joiden avulla kaivosyhtiöiden verojärjestelyihin voitaisiin puuttua.



## HYVÄT UUTISET:

Raportti herätti vilkkaan julkisen keskustelun Suomen kaivosverotuksesta ja yritysten aggressiivisesta verosuunnittelusta muun muassa Kaivosteollisuus ry:n kanssa. Finnwatchin laskelmat Suomelle aiheutuneista veromenetyksistä nostettiin esiin eduskunnassa kansanedustajien kirjallisissa kysymyksissä.

RAHOITTAJA: KESTÄVÄN TALOUDEN OHJELMA

15.11.2016

## JÄÄVUORTA MITTAAMASSA

Arvioita aggressiivisen verosuunnittelun laajuudesta Suomessa



Suurta mediahuomiota saaneessa selvityksessä arvioitiin yritysten aggressiivisen verosuunnittelun vaikutuksia Suomessa. Raportti tuotettiin joukkorahoituksella.

### HYVÄT UUTISET:

Raportti ja siinä esitetty veromenetysarvio uutisoitiin erittäin laajasti mediassa ja se herätti paljon keskustelua verojärjestelmän uudistustarpeista. Eduskunnan täysistunnossa viitattiin Finnwatchin veromenetysar-

vioon, kun keskusteltiin tosiasiallisten omistajatietojen julkisuudesta osana rahanpesulain uudistusta.

RAHOITTAJA: JOUKKORAHOITUS

## Siirtotyöntekijöiden järjestäytymisen tukeminen Thaimaassa

Thaimaan lainsäädäntö evää siirtotyöntekijöiltä mahdollisuuden perustaa ammattiliittoja. Finnwatchin ja thaimaalaisen kansalaisjärjestö Migrant Worker Rights' Networkin (MWRN) vuonna 2015 alkaneen yhteisen kehitysyhteistyöhankkeen keskeisiä tavoitteita on tukea siirtotyöntekijöiden ammatillista järjestäytymistä ja mahdollisuuksia neuvotella työehdoista.

Vuoden 2016 aikana MWRN järjesti kahdeksan työntekijöiden järjestäytymisvapauden ja neuvotteluvoiman lisäämiseen keskittynyttä työpajaa kolmessa eri tehtaassa. Vuoden lopussa kahdessa tehtaasta toimi aktiivinen, demokraattisesti valittu työntekijäkomitea.

Muita Finnwatchin ja MWRN:n yhteishankkeen keskeisiä toimintoja ovat siirtotyöntekijöille annettu lakineuvonta ja heille suunnatut koulutukset työelämän oikeuksista sekä erilaiset kieli- ja tietokonekurssit. Vuoden aikana koulutuksia järjestettiin yli 20 ja niihin osallistui yhteensä lähes 1 300 siirtotyöntekijää.

Vuoden aikana hankkeen puitteissa annettiin lakineuvontaa n. 1 400 henkilölle, ja neuvonnan johdosta siirtotyöntekijöille kanavoitui lähes miljoona euroa erilaisia korvauksia. Yleisimmät kysymykset, joihin siirtotyöntekijät hakivat apua, liittyivät mm. rekrytointiprosessiin tai työpaikan vaihtamiseen, ongelmiin palkanmaksussa ja laittomiin irtisanomisiin.

Finnwatch ja MWRN tekevät hankkeen puitteissa myös tutkimustyötä ja käyvät vuoropuhelua eurooppalaisten yritysten kanssa (ks. s. 20).



Kalasäilykevalmistaja Thai Union järjesti MWRN:n avustuksella ensimmäiset demokraattiset työntekijäkomiteavaalit tehtaillaan.



MWRN:n edustamat sadat myanmarilaiset siirtotyöntekijät saivat historiallisten neuvottelujen seurauksena korvauksia tonnikalayhtiö Golden Prize Tuna Cannin-gilta hyväksikäytöstä, sovittujen palkkojen maksamatta jättämisestä ja pahoinpitelyistä.

## [ Muut hankkeet ]

25.05.2016

## BREAKING THE CYCLE OF EXPLOITATION

### Recommendations for responsible recruitment of migrant workers in Thailand



Englanninkielinen raportti selvitti siirtotyöntekijöiden rekrytointikäytäntöjä Thaimaassa. Siirtotyöntekijöiltä perittävät korkeat rekrytointimaksut ovat Thaimaassa yleisiä siitä huolimatta, että ne ovat kansainvälisten standardien vastaisia ja johtavat pahimmillaan pakkotyön tunnusmerkit täyttävään velkaantumiseen. Rekrytointiyriyten viranomaisvalvonta on olematonta. Tilanetta hankaloittaa tehokkaiden ja toimivien valitusmekanismien puute sekä rajoitukset siirtotyöntekijöiden järjestäytymisvapauksissa.

Raportti julkaistiin Kansainvälisen työjärjestö ILO:n ja Business Social Compliance Initiative BSCI:n järjestämässä tilaisuudessa Bangkokissa, johon osallistui kymmeniä thaimaalaisia ja eurooppalaisia yrityksiä. Finnwatch ja MWRN kutsuttiin puhumaan tilaisuuteen Thaimaan työministeriön ja tilaisuuden järjestäjien edustajien ohella.

## HYVÄT UUTISET:

Thaimaassa astui elokuussa 2016 voimaan uusi laki, jonka mukaan työnantajien on katettava siirtotyöntekijöiden rekrytoinnista aiheutuvat kustannukset ja rekrytointimaksujen periminen työntekijöiltä on kielletty kokonaan. Vain työnantajat tai lisensoidut rekrytointiyriykset voivat tuoda maahan siirtotyöntekijöitä.

## Andy Hall tuomittiin ehdolliseen vankeuteen

Syyskuussa 2016 MWRN:n kansainvälisten asioiden neuvonantaja, Finnwatchin tutkijana toiminut Andy Hall tuomittiin neljän vuoden vankeusrangaistukseen ja 200 000 bahtin sakkoihin Natural Fruitin häntä vastaan nostamassa kunnianloukkaus- ja tietokonerikosjutussa. Tuomiota kuitenkin lievennettiin (3 vuotta vankeutta 2 vuoden koeajalla sekä 150 000 bahtia sakkoja) sillä perusteella, että Hall on ihmisoikeuspuolustaja ja toiminut ”yleisen hyvän edistämiseksi”. Hall on valittanut tuomiosta.

Oikeudenkäynti ko. jutussa alkoi toukokuussa 2016. Natural Fruit on nostanut useampia rikos- ja siviilioikeuskanteita Hallia vastaan sen jälkeen, kun Finnwatch vuoden 2013 alussa julkaisi raportin, joka toi esiin epäilyjä vakavista ihmisoikeusloukkauksista Natural Fruitin ananasme-hutehtaalla. Vuonna 2016 oikeuden käsiteltäväksi tullut juttu on kanteista vakavin.

Finnwatch tukee Andy Hallia oikeustaistelussa muun muassa koordinoimalla kansainvälistä vaikuttamistyötä sekä rahoittamalla puolustusasianajajien työtä. Finnwatchin toiminnanjohtaja Sonja Vartiola todisti Hallin puolesta oikeudessa heinäkuussa 2016. Myös S-ryhmän vähittäiskaupan hankintajohtaja Jari Simolin astui todistajanaition.



Andy Hallin syyskuinen tuomio otettiin järkyttyneenä vastaan maailmalla. Sekä YK:n korkein ihmisoikeuselin OHCHR, Kansainvälinen työjärjestö ILO, lähes 2 000 yritystä Euroopassa edustava Foreign Trade Association että kansainväliset ihmisoikeusjärjestöt Human Rights Watch ja Amnesty International kritisoivat tuomiota. Lokakuussa 2016 Euroopan parlamentti hyväksyi päätöslauselman kehottaen Thaimaata varmistamaan, että ihmisoikeuksien puolustajien oikeuksia kunnioitetaan maassa. Myös kauppakomissaari Cecilia Malmström ilmaisi tukensa Hallille.

Joulukuussa 2016 yli sata yritystä, kansalaisjärjestöä, ammattiyhdistystä ja päättäjää useista eri maista lähettivät Thaimaan pääministerille kirjeen, jossa maan viranomaisilta vaadittiin toimenpiteitä ihmisoikeuspuolustajien ja siirtotyöntekijöiden oikeuksien turvaamiseksi.

## Supply Cha!nge

Vuonna 2016 lähes 30 eurooppalaista kansalaisjärjestöä kampanjoi yhdessä vastuullisempien kaupan omien merkkien puolesta. Kolmivuotisen Supply Cha!nge -hankkeen aikana tutkitaan tuotanto-oloja omien merkkien tuotteiden takana sekä tehdään vaikuttamistyötä Euroopan unionin yritysvastuupolitiikan suuntaan.

Finnwatchin pääasiallinen rooli hankkeessa on tuottaa tutkimusta hankekumppaneiden käyttöön.

Finnwatchin vuonna 2016 Supply Cha!nge -hankkeen alla tuottamat selvitykset on esitelty sivuilla 12–13.



Vuonna 2015 Finnwatch tutki Supply Cha!nge -hanketta varten työoloja Thaimaan broileriteollisuudessa. Eurooppalaiset kaupan ketjut käyttävät thaimaalaista broileria niiden omien merkkien tuotteiden valmistuksessa ja thaimaalaisesta broilerista valmistettuja brändituotteita markkinoidaan ketjujen toimesta. Raportin pohjalta YK:n ihmisoikeusraportoijat pyysivät Thaimaan viranomaisilta selvityksen työoloista neljän eri yrityksen tuotantolaitoksissa. Vastauksessaan YK:lle vuonna 2016 Thaimaan viranomaiset vahvistivat työsuojelutarkastajien löytäneen ongelmia ko. tehtailta ja ryhtyneensä toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi.



Osana Supply Cha!nge -hanketta Finnwatch järjesti Lidlin läpinäkyvyyttä vaativan valokuvakampanjan loppuvuodesta 2015. Kuvavetoisuus luovutettiin Lidl Suomelle helmikuussa 2016. Tammikuussa 2017 Lidl paransi toimitusketjunjensa läpinäkyvyyttä ja julkaisi listan sen oman merkin kenkien ja tekstiilien tuotantolaitoksista.



## Tullitiedot läpinäkyviksi

Kesällä 2016 Finnwatch käynnisti kampanjan tullitietojen läpinäkyvyyden lisäämiseksi osana Supply Change -hanketta. Supply Change -hankkeen kumppaneista kampanjaan osallistui järjestöjä 12 eri maasta. Suomessa kampanjaan osallistuivat Finnwatchin lisäksi Eettisen kaupan puolesta, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet sekä Transparency International Suomi.

Hankintaketjujen läpinäkyvyys on yksi keskeisistä työkaluista työntekijöiden hyväksikäytön ehkäisemiseksi, vastuutahojen identifioimiseksi sekä vahingonkorvauksien kanavoimiseksi ihmisoikeusloukkausten uhreille. Myös kuluttajilla on oikeus tietää missä, kenen toimesta ja millaisissa oloissa tuotteet, joita he haluavat ostaa, on valmistettu.

Tällä hetkellä sekä kuluttajat että kansalaisjärjestöt ovat hankintaketjujen toimijoita koskevien tietojen suhteen yritysten itsensä vapaaehtoisesti antaman tiedon varassa. Yritysten välillä on kuitenkin huomattavia eroja siinä, miten avoimesti ne kertovat tavarantoimittajistaan.

Tullitietojen läpinäkyvyyden lisääminen olisi yksi keino lisätä paitsi tietoa alihankintaketjujen toimijoista myös yritysten tasavertaisia toimintaolosuhteita.

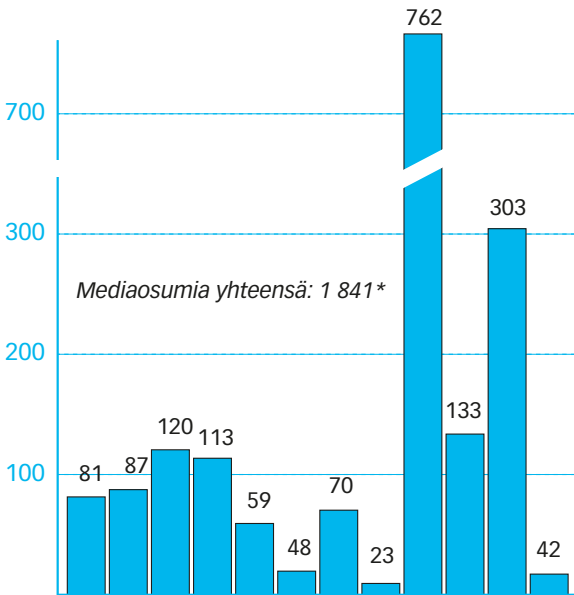
Syksyllä 2016 Finnwatch aloitti keskustelut tullitietojen läpinäkyvyyden lisäämisestä Euroopan parlamentin ja komission edustajien kanssa. Työtä jatketaan vuonna 2017.



## 6 MEDIAHUOMIO

Vuonna 2016 Finnwatch kasvatti mediahuomiotaan edellisvuodesta yli 20 prosentilla. Kasvu tuli kansainvälisestä mediahuomiosta. Tämä johtuu osittain Andy Hallin oikeudenkäynnin (ks. s. 21) saamasta laajasta huomiosta. Muut mediaosumien piikit osuivat tutkimusraporttien julkaisuaikakohtiin.

### Näkyvyys kuukausittain



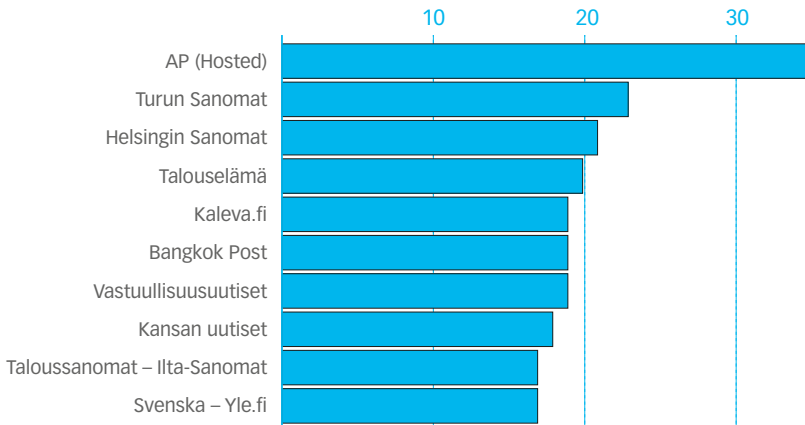
\* Tässä tilastoidut mediaosumat sisältävät vain verkkolehdet. Luku ei sisällä printtilehtiä tai esimerkiksi radio- ja TV-juttuja.





Vuonna 2016 Finnwatch oli Ylen Aamu-tv:ssä ja A-Studiossa sekä MTV:n Huomenta Suomi -ohjelmassa haastateltavana muun muassa veroparatiiseihin ja vastuulliseen suklaantuotantoon liittyen. Finnwatch antoi myös useita radiohaastatteluja muun muassa kahvituotannon ihmis-oikeusongelmiin liittyen.

## Suosituimmat medialähteet



## 7 ORGANISAATIO JA HALLINTO

Finnwatchin taustalla vaikuttaa kymmenen kehitys-, ympäristö-, ay-, ja kuluttajajärjestöä: Solidaarisuus, Eettisen kaupan puolesta, Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASK, Attac, Kirkon Ulkomaanapu, Kepa, Kehys, Dalitien solidaarisuusverkosto, Maan ystävät ja Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet.



### Hallitus

Finnwatchin toimintaa ohjaa jäsenjärjestöjen edustajista koostuva hallitus. Vuonna 2016 Finnwatchin hallitus kokoontui neljä kertaa. Järjestön vuosikokous pidettiin 23.5. Vuosikokouksessa Finnwatchille valittiin uusi hallitus.

5/2015–5/2016

#### Puheenjohtaja

Pauuliina Saares, *Kepa (luopui puheenjohtajuudesta marraskuussa 2015)*

#### Varapuheenjohtaja

Ulla Sarasalmi, *Kirkon Ulkomaanapu*

#### Jäsenet

Mira Kajo, *Attac*

Jaakko Rämö, *Eettisen kaupan puolesta*

Jussi Kanner, *Kehys*

Jukka Pääkkönen, *Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASK*

#### Varajäsenen

Jenna Kettunen, *Solidaarisuus*

5/2016–5/2017

#### Puheenjohtaja

Janne Ronkainen, *Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASK*

#### Varapuheenjohtaja

Ulla Sarasalmi, *Kirkon Ulkomaanapu*

#### Jäsenet

Jaakko Rämö, *Eettisen kaupan puolesta*

Olli-Pekka Haavisto, *Maan ystävät*

Jenna Kettunen, *Solidaarisuus*

Minna Havunen, *Dalitien solidaarisuusverkosto*

#### Varajäsenet

Jussi Kanner, *Kehys*

Lydia Kilpi, *Kepa*

## Henkilöstö

Sonja Vartiala  
*Toiminnanjohtaja*

Henri Telkki  
*Tutkija ja lakimies (vapaalla 1.7.2016 asti)*

Lauri Finér  
*Osa-aikainen tutkija (1.1.–30.6.2016)*

Anu Kultalahti  
*Tutkija*

Sanna Ristimäki  
*Hallinto- ja tutkimuskoordinaattori*

Lisäksi Linda Nyholm toimi Finnwatchin harjoittelijana marraskuussa 2016.



*Kaupparehti Optio  
nimesi Finnwatchin  
toiminnanjohtaja Sonja  
Vartialan tammikuussa  
2016 yhdeksi Suomen  
vaikutusvaltaisimmista  
aktivisteista.*

## Toiminnan kehittäminen

### **Varainhankinta**

Suomen hallituksen leikkaukset kehitysyhteistyövaroista kansalaisjärjestöjen tekemälle työlle myönnettäviin tukiin vaikuttivat Finnwatchin toimintaan vuonna 2016. Järjestö on paikannut leikkausten jättämää lovea budjetissaan muun muassa joukkorahoituskampanjoiden avulla, lisäämällä suoria lahjoitusmahdollisuuksia ja pyrkimällä laajentamaan rahoituspohjaansa. Finnwatchin tavoitteena seuraavalle strategiakaudelle on palkata henkilöstöä kehittämään järjestön varainhankintaa edelleen.

#### *Suomalaiset rahoittivat tutkimuksen veroparatiisipalveluista*

Finnwatch keräsi keväällä 2016 joukkorahoituksella lähes 24 000 euroa tutkimukseen, jonka tavoitteena on kartoittaa veroparatiisipalveluita tarjoavia pankkeja, lakitoimistoja ja konsulttiyrityksiä. Lisäksi laaditaan kattavat suositukset veronkiertämisessä ja aggressiivisessa verosuunnittelussa palveluita tarjoavien tahojen toiminnan suitsimiseksi.

#### *Ensimmäinen taksvärkkikeräys kertoi verovastuusta kouluille*

Finnwatch osallistui vuonna 2016 ensimmäistä kertaa päivätyökeräykseen. Taksvärkkipäivän teemaksi valittiin vero-oikeudenmukaisuus, ja kouluille laadittiin valmiit verovastuullisuutta käsittelevät opetusmateriaalit. Yhteensä kaksi koulua ilmoittautui Finnwatchin päivätyökeräykseen.

*Finnwatch yksi Kansan Sivistysrahaston kärkihankkeista, Palkansaaajasäätiö tuki verovastuututkimusta*

Kansan Sivistysrahasto myönsi vuonna 2016 varoja kärkihankkeisiin, jotka pyrkivät lisäämään eri puolilla Suomea tehtävää merkityksellistä yhteiskunnallista työtä. Yksi kärkihanketuen saajista oli Finnwatch, jolle Kansan Sivistysrahasto ohjasi yhteensä 25 000 euroa vuosina 2016 ja 2017 tehtävään työhön. Lisäksi Palkansaaajasäätiö myönsi keväällä 2016 Finnwatchin kestävän talouden tutkimusohjelmaan 15 000 euron rahoituksen.

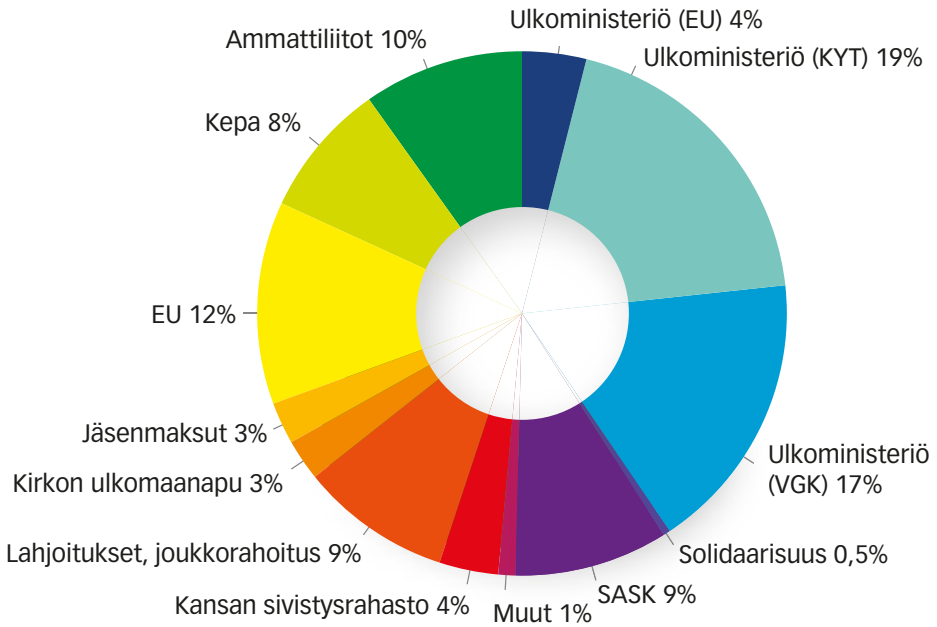
## **Tiedotus- ja viestintä**

Finnwatch teetti vuonna 2016 Taloustutkimuksella historiansa ensimmäisen PR-tutkimuksen, jonka avulla kartoitettiin toimittajien tyytyväisyyttä järjestön mediatyöhön. Selvitys keskittyi mittamaan muun muassa yhteyshenkilöiden saatavuutta, yhteistyösuhteen vahvuutta, kykyä löytää mielenkiintoisia juttuaiheita sekä yhteyshenkilön tarjottaman tiedon laatua ja relevanssia.

Finnwatchia koskevaa selvitystä varten haastateltiin yli 30 toimittajaa, ja toimittajien antamia vastauksia Finnwatchista vertailtiin 27 muusta järjestöstä annettuja vastauksia vasten. Vaikka Finnwatch oli selkeästi pienin selvityksessä mukana olleista järjestöistä, pärjäsikin se vertailussa erinomaisesti yltäen kaikilla vertailun osa-alueilla kymmenen kärkeen ja parhaimmillaan kolmanneksi.

Toimittajien kehitysehdotukset Finnwatchin viestintätyölle, kuten entistä räätälöidymmät juttuaiheet, edellyttäisivät toteutuakseen lisäresursseja. Järjestön pitkän tähtäimen suunnitelmiin kuuluukin viestintään – myös kansainvälisellä tasolla – erikoistuneen henkilön palkkaaminen.

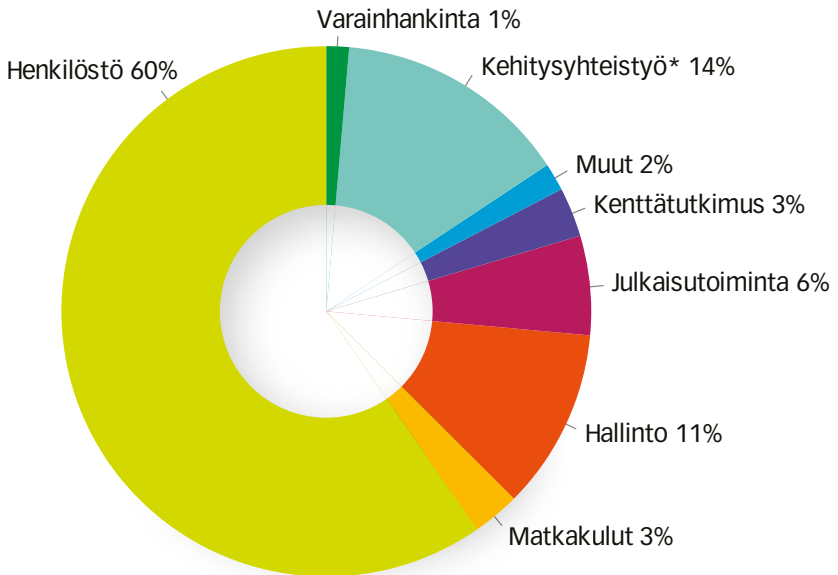
## Finnwatchin tulot vuonna 2016



**Tulot vuonna 2016 yhteensä 346 900 €**

Finnwatchin vuosina 2015–2016 keräämä joukkorahoitus on jaksotettu vuosille 2016–2017. Vuonna 2016 Finnwatchin saama rahoitus Palkan-saajasäätiöltä (15 000 euroa) on jaksotettu vuodelle 2017.

# Finnwatchin menot vuonna 2016



**Kokonaismenot vuonna 2016 yhteensä 347 400 €**

\* Osuus sisältää suoraan thaimaalaiselle hankekumppanille maksetun rahallisen tuen.

## 8 LIITTEET

### A. Finnwatchin lausunnot vuonna 2016

#### Kotimaassa

4.2.	Suullinen lausunto oikeusministeriölle: Kansallisen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman valmistelu -seminaari
4.3.	Lausunto valtiovarainvaliokunnan verojaostolle: Maakoh- tainen veroraportointi
18.3.	Lausunto valtiovarainvaliokunnan verojaostolle: Komission tiedonanto – Verojen kiertämistä koskeva paketti: Seuraa- vat toimet tehokkaan verotuksen ja paremman verotuk- sen avoimuuden toteuttamiseksi
12.4.	Lausunto valtiovarainministeri Alexander Stubbille: Kan- nanotto veronkiertodirektiivin valmisteluun
3.5.	Lausunto valtiovarainvaliokunnan verojaostolle: Veron kiertämisen käytäntöjen torjuntaa koskeva sääntöjen vahvistaminen
17.5.	Lausunto suurelle valiokunnalle: Veronkierron torjunta
26.5.	Asiantuntijapuheenvuoro eduskunnassa: Veroparatiisit, veronkierto ja kansainvälinen verosuunnittelu -seminaari
26.5.	Lausunto maa- ja metsätalousministeriölle: Valtioneuvos- ton periaatepäätös ympäristön kannalta hyvien viljelyta- pojen ja eläinten hyvinvointia sekä elintarviketurvallisuutta edistävien tuotanto-olosuhteiden edistämisestä julkisissa elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa
17.8.	Kirje kansanedustajille: Suositukset hankintalakiesityksen muuttamiseksi eduskuntakäsittelyssä
26.8.	Lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle: Lakiehdotus muita kuin taloudellisia tietoja koskevasta raportoinnista
19.9.	Järjestöjen kirje ministeri Lindströmille julkisesta maakoh- taisesta veroraportoinnista



7.10.	Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle: Hankintalakiuudistus
14.10.	Lisälausunto eduskunnan talousvaliokunnalle: Hankintalakiuudistus

**Kansanedustaja** Antero Vartia (vihr.) viittasi talousvaliokunnan mietintöön jättämässään vastalauseessa Finnwatchin lausuntoihin hankintalakiuudistuksesta. Vartia puolsi Finnwatchin ehdotusta hallituksen lakiehdotuksen muuttamiseksi siten, että hankintaviranomaiset eivät voisi käyttää hintaa tai kustannuksia hankintasopimusten ainoana tekoperusteena. Vastalauseessa esitettiin myös, että hankintasopimuksissa olisi velvoitettava yritykset raportoimaan julkisesti maakohtaiset tilinpäätöstietonsa hankinnan toteuttamiseen liittyvien tilivuosien osalta.

Myös kolme SDP:n ja Vasemmistoliiton talousvaliokunnan kansanedustajaa esittivät talousvaliokunnassa vastalauseen, jossa esitettiin työsuhteen vähimmäisehtoja koskevaa nk. sosiaalista lauseketta pakolliseksi poissulkemisperusteeksi ja sopimusehdoksi, kuten Finnwatch ehdotti.

Kuusi SDP:n, Vasemmistoliiton ja Vihreiden valtiovarainvaliokunnan verojaoston kansanedustajaa jättivät vastalauseen verojaoston mietintöön verotusmenettelylakiehdotuksesta. Vastalauseessaan kansanedustajat nostavat esiin kaikki Finnwatchin lausunnon pääkohdat maakohtaisen raportoinnin yleisöjulkisuudesta, soveltamisalasta, laajuudesta, määrärajoista ja sanktioista.

25.10.	Lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle: Verotusmenettelylakiehdotuksen mukainen maakohtaisten verotietojen vaihto
28.10.	Lausunto oikeusministeriölle: Suomen korruption vastaisen strategian luonnos

8.11.	Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle: Kirjanpitola- kiehdotuksen mukainen yritys vastuuraportointi
-------	--

**Osa Finnwatchin 26.8. työ- ja elinkeinoministeriölle antamista suosituksista päättyi hallituksen esitykseen.**

Vasemmistoliiton ja Vihreiden talousvaliokunnan kansanedustajat Hanna Sarkkinen ja Antero Vartia jättivät vastalauseen talousvaliokunnan mietintöön kirjanpitolain uudistuksesta. Vastalauseensa kansanedustajat toteavat, että lakiesitys jää vajavaiseksi ja että raportointivelvoitteen soveltamisraja on liian kapea ja raportointivelvoite osittain liian suppea. Vastalauseessa ehdotetut muutokset lakiesitykseen heijastelevat niitä Finnwatchin suosituksia, joita ei oltu huomioitu hallituksen esityksessä.

17.11.	Lausunto valtiovarainministeriölle: Euroopan komission yhteistä, yhdistettyä yhteisöveropohjaa koskevista direktiiviehdotuksista
29.11.	Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle: Rahanpesula- kiehdotuksen tosiasiallisia edunsaajia koskeva rekisteri

**Lausunnoissaan eduskunnalle talousvaliokunta** kiinnitti muun muassa huomiota tarpeeseen edistää yritysten omistaja- ja edunsaajatietojen avoimuutta ja määrittää edunsaajakynnyksen sellaiseksi, ettei säännös ole tosiasiasa helposti kierrettävissä. Lausunnoissaan Finnwatch esitti kynnyksen laskemista 10 prosenttiin, jotta sääntelyä ei voisi helposti kiertää perhe- ja lähipiirin suhteita hyväksikäyttäen.

5.12.	Lausunto: S-ryhmän vastuullisuusohjelma
14.12.	Lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle: Yhteistä ja yhdistettyä yhteisöveropohjaa koskevat direktiiviehdotukset

## Kansainvälisesti

20.1.	Open letter to the Thai authorities requesting investigation into exploitative migrant workers' conditions in Thai poultry export factories
9.2.	Joint statement: EU responsible mineral sourcing regulation
21.3.	Järjestöjen avoin kirje komissaari Jyrki Kataiselle: julkinen maakohtainen veroraportointi
6.9.	Oral statement to the EU Parliament: Human rights violations in the palm oil production

**EU:n biopolttoainedirektiivi** ei nyky muodossaan kiinnitä huomiota työoloihin öljypalmuplantaaseilla siitä huolimatta, että palmuöljyn tuotantoon liittyy useita ihmisoikeusongelmia. Direktiiviä ollaan päivittämässä, ja sen tiimoilta parlamentti hyväksyi huhtikuussa 2017 resoluution, jossa Finnwatchin lausunnon keskeisimmät suositukset otettiin huomioon. Resoluutio esittää sosiaalisten kriteerien lisäämistä uuteen biopolttoainedirektiiviin.

23.9.	Joint statement concerning modern slavery in Felda Global Venture's operations
10.12.	Open letter to Prime Minister Prayuth Chan-o-cha: Andy Hall's conviction of criminal defamation and computer crimes violations

## B. Finnwatchin tiedotteet, tutkimusartikkelit ja blogikirjoitukset vuonna 2016

21.1.	Lauri Finér Finnwatchin tutkijaksi
28.1.	Thai court confiscates passport and imposes travel ban on British migrant rights defender Andy Hall

5.2.	Avoin kirje eläkelaitoksille
7.2.	S-ryhmä avaintodistajaksi Finnwatchin tutkijan Andy Hallin oikeudenkäyntiin S Group a key witness in the upcoming trial of Finnwatch researcher Andy Hall
10.2.	Stora Enso tarjosi korvauksia ja koulutusta Intiassa irtisanotuille työntekijöille Stora Enso offered compensation and training to workers it laid off in India
26.2.	BLOGI: Ruusuja Finnairin veroraportille
29.2.	Kaivosyhtiöiden verosuunnittelu aiheutti Suomelle 49 miljoonan euron veromenetykset Profit shifting of two Canadian mining corporations cost Finland 49 million euro tax loss

### **Finnwatchin raportti *Kaivosverotuksen kehitysmää***

porautuu metallikaivosyhtiöiden veronmaksuun Suomessa. Se osoittaa, että Suomen kansainvälisesti verraten yritysmyonteisellä kaivosveropolitiikalla ei ole onnistuttu saavuttamaan tavoiteltuja taloudellisia hyötyjä yhteiskunnalle. Huhtikuussa Vihreiden kansanedustaja Krista Mikkonen teki kirjallisen kysymyksen siitä, mitä hallitus aikoo tehdä Finnwatchin raportin suositusten toimeenpanemiseksi ja aggressiivisen verosuunnittelun suitsemiseksi ja millä aikataululla.

1.3.	BLOGI: Kaivosyhtiöiden verosuunnitteluun voidaan puuttua
1.3.	BLOGI: Kaivosteollisuuden vastine ei tyydytä
10.3.	KOLUMNI: Kuka veti naruja Carunan takana? (julkaistu Ahjo-lehdessä)
13.3.	BLOGI: Veronsaajien oikeudenvilvonta edistää reilua verotusta
18.3.	Malaysian palm oil giant Felda Global Ventures remains embroiled in modern day slavery controversy
22.3.	Vastuullisen pääsiäissuklaan tarjonta lisääntynyt merkittävästi
30.3.	Neste julkisti raakapalmuöljyä tuottavat alihankkijansa

4.4.	BLOGI: Keeping rich people happy
11.4.	Finnwatch käynnistää joukkorahoituskampanjan
13.4.	Komission esitys maakohtaisesta veroraportoinnista on floppi
20.4.	Finnwatchin uusi raportti: Kaalimaan vartijat Serious gaps in social responsibility auditing schemes
4.5.	BLOGI: EVA verokeidaspopulistina

Finnwatchin veroasiantuntija Lauri Finérin perinpohjainen perkaus Elinkeinoelämän Valtuuskunnan julkaisemasta pamfletista *Viisi myyttiä verokeitaista* on luettu jo yli 6 000 kertaa. Se oli Finnwatchin suosituin blogikirjoitus vuonna 2016.

12.5.	Trial on criminal defamation and computer crimes charges against Andy Hall commences in Bangkok
17.5.	Finnwatchin ja MWRN:n hanke suojelee työriiston uhreja Thaimaassa
18.5.	Finnwatchin tutkijan oikeudenkäynti alkaa taas
24.5.	Janne Ronkainen Finnwatchin puheenjohtajaksi
9.6.	KOLUMNI: Porsaas paniikissa (julkaistu Ahjo-lehdessä)
14.6.	Järjestöjen avoin kirje Suomen tulliviranomaisille Organisations' open letter to the Finnish Customs
14.4.	Tulli kieltäytyi antamasta tietoa järjestöille Customs turns down organisations' information request
21.6.	EU:n uusi veronkiertodirektiivi on hampaaton kompromissi
7.7.	Finnwatch ja S-ryhmä todistajiksi Andy Hallin oikeudenkäyntiin Finnwatch and retail chain S Group to testify at Andy Hall's trial
11.7.	BLOGI: Vapaa kansalaisyhteiskunta on myös yritysten etu
10.8.	Sairaalakäsinevalmistajan työolot Malesiassa paranivat Working conditions improve at medical glove manufacturer's Malaysian factory
10.8.	Hankintalaki eduskuntakäsittelyyn – 35 muutosta

19.8.	BLOGI: Asenne ratkaisee
25.8.	Finnwatch mukana päivätyökeräyksessä
1.9.	BLOGI: Ei mikään Newtonin omena
7.9.	Hankintalakiesityksessä pahoja aukkoja – halvin hinta voi edelleen ajaa vastuullisuuden edelle
9.9.	Tupakkaan liittyvät ongelmat alkavat jo alkutuotannossa
20.9.	Finnwatchin tutkijalle ehdollinen vankeusrangaistus Thaimaassa Andy Hall found guilty in a shock ruling by Bangkok court
22.9.	Kansainvälinen yhteisö tyrmistyi Andy Hallin tuomiosta
22.9.	KOLUMNI: Tullitietojen salaaminen pelaa riistäjän pussiin (julkaistu Ahjo-lehdessä)
18.10.	Lapsityövoiman hyväksikäyttöä ja surkeita palkkoja Suomessa myytävän kahvin takana Child labour and low wages still common in coffee cultivation

**Finnwatchin luetuin raportti** vuonna 2016 oli *Vain muruja kahvipöydältä*. Raportissa tarkastellaan työoloja Suomessa myytävän kahvin tuotannossa Brasiliassa, Intiassa ja Hondurasissa. Kaikki raportissa käsitellyt kahvitilat ovat tuottaneet kahvia joillekin Suomessa toimiville paahtimoille, kuten Gustav Pauligille, Meiralle, Arvid Nordquistille ja Löfbergs Lilalle. Tiloilta löytyi ongelmia, kuten elämiseen riittämättömiä palkkoja, lapsityövoiman hyväksikäyttöä, syrjintää ja valtavia rekrytointimaksuja. Vuoden 2016 loppuun mennessä raportti oli luettu jo yli 5 500 kertaa.

21.10.	BLOGI: Valtio-omistaja bluffaa maakohtaisella veroraportoinnilla
24.10.	BLOGI: Vain 15 sentin tähden
3.11.	Thailand's top court dismisses criminal defamation case against Finnwatch researcher Andy Hall
7.11.	Työpaikan hintana vuoden palkka A year's wage the price for a job
11.11.	BLOGI: Verokonna presidenttinä

**Finnwatchin raportti *Jäävuoren huippu herätti*** julkaisupäivänään vilkasta keskustelua eduskunnassa hallituksen lakiesityksen laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi käsittelyn yhteydessä. Sekä Vihreiden että Vasemmistoliiton kansanedustajat viittasivat raportin keskeisiin löydöksiin täystuntopuheenvuoroissaan. Kansanedustajat peräänkuuluttivat hallitukselta muun muassa toimia aggressiivisen verosuunnittelun aiheuttaman verovajeen raportoinnin parantamiseksi eduskunnalle ja valtio-omisteisten yhtiöiden veroraportoinnin parantamiseksi.

14.11.	Suomi menettää 430–1400 miljoonaa euroa yhteisöveroja vuodessa
13.12.	Lidl ylivoimainen joulukonvehtien vastuullisuusvertailussa

**Finnwatchin luetuin tutkimusartikkeli** vuonna 2016 käsittelee suklaan vastuullisuutta. Kirjoituksessa Finnwatch varoitti kuluttajia siitä, että vastuullisuussertifioitujen suklaakonvehtien määrä on painunut Suomen joulumarkkinoilla laskuun. Finnwatch on seurannut kauppaketjujen sesonkisuklaavalikoimien vastuullisuutta jo vuodesta 2014, ja vertailujen tulokset kuuluvat poikkeuksetta Finnwatchin luetuimpiin julkaisuihin. Vuoden 2016 loppuun mennessä artikkeli oli luettu jo yli 11 000 kertaa.

15.12.	KOLUMNI: Krokotiilin kyneleet (julkaistu Ahjo-lehdessä)
22.12.	Ulkoministeriön kielteinen avustuspäätös uhkaa jälleen Finnwatchin toimintaa

## C. Yritysvastuukeskusteluun osallistuminen vuonna 2016

Finnwatch osallistuu aktiivisesti julkiseen yritysvastuukeskusteluun suoran poliittisen vaikuttamistyön lisäksi.

Vuonna 2016 Finnwatch osallistui muun muassa seuraaviin tilaisuuksiin:

18.1.	British Medical Association: Fair medical trade in the manufacturing and procurement of healthcare goods – focus on gloves (Lontoo)
20.1.	Fortum: Kansalaisyhteiskunnalle suunnattu keskustelutilaisuus yritysverotuksesta (Helsinki)
4.2.	Oikeusministeriö: Kansallisen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman valmistelu: seminaari ja kuulemistilaisuus (Helsinki)
16.3.	UNDP: Human Development Report -keskustelutilaisuus (Helsinki)
17.3.	Teollisuuden palkansaajien yhteistoimintaryhmä: EWC ja yritysten yhteiskuntavastuu (Helsinki)
5.4.	Työ- ja elinkeinoministeriö: Pyöreän pöydän keskustelu yritystoiminnan suorista ihmisoikeusvaikutuksista (Helsinki)
25.4.	Solidium: Luento- ja keskustelutilaisuus yritysten ihmisoikeusvastuusta (Helsinki)
13.5.	Yhteiskunta- ja yritysvastuun neuvottelukunta: Finnwatchin toiminnan esittely (Helsinki)
20.5.	S-ryhmä: Saman pöydän ääressä – Suuri ruokakeskustelu (Helsinki)
25.5.	Tekstiili- ja muotialat: Yritysvastuukoulutus vastuullisuusryhmän kokouksessa (Helsinki)
25.5.	Lappeenranta University of Technology: Yritysvastuun valvontaa, keynote-puheenvuoro (Helsinki)
26.5.	Business Social Compliance Initiative and International Labour Organization: Improving labour rights and working conditions in the food supply chain: Sharing good practices and moving forward (Bangkok)



26.5.	Eduskunta: Asiantuntijapuheenvuoro Veroparatiisit, veronkierto ja kansainvälinen verosuunnittelu -seminaarissa (Helsinki)
28.5.	Kepa: Maailma kylässä -paneelikeskustelu yritysysteistyöstä (Helsinki)
31.5.	Työ- ja elinkeinoministeriö: Pyöreän pöydän keskustelu yritystoiminnan suorista ihmisoikeusvaikutuksista (Helsinki)
7.6.	Ulkoministeriö/Reilu kauppa: YK:n yritys vastuuperiaatteet -seminaari (Helsinki)
15.6.	European Commission: European Development Day, joint statement on corporate social responsibility with S Group and Business Social Compliance Initiative (Bryssel)
25.8.	Työ- ja elinkeinoministeriö: Yhteiskunta- ja yritys vastuun neuvottelukunnan pohjoismainen kokous (Helsinki)
1.9.	Aalto yliopisto: PRO-luento, Ihmisoikeudet ja toimitusketjun vastuullisuus (Helsinki)
6.9.	Valtiovarainministeriö: Avoimen hallinnon kolmannen toimintasuunnitelman laadinnan käynnistämisseminaari (Helsinki)
19.9.	Työ- ja elinkeinoministeriö: Pyöreän pöydän keskustelu yritystoiminnan suorista ihmisoikeusvaikutuksista (Helsinki)
20.9.	Ilmarinen: Ilmarisen yritys vastuun -sidosryhmätyöpaja (Helsinki)
22.9.	Aalto yliopisto: Luento kurssilla Sustainable Business and Consumption (Helsinki)
4.10.	Työ- ja elinkeinoministeriö: Päivittäistavarakaupan pyöreän pöydän vuositarkastelu (Helsinki)
24.10.	Innovation Forum: How business can better manage human rights risks (Lontoo)
29.10.	Työ- ja elinkeinoministeriö: Yhteiskunta- ja yritys vastuun neuvottelukunnan kokous (Helsinki)
1.11.	Apollon yhteiskoulu: Finnwatchin toiminnan esittely (Helsinki)
9.11.	JHL-opisto: Yritysten yhteiskuntavastuu (Helsinki)

21.11.	Ministry for Foreign Affairs: Seminar on Human Rights Defenders (Helsinki)
22.11.	Valtiovarainministeriö: Pyöreän pöydän keskustelu hallinto- ja lobbausrekisterin laatimisesta (Helsinki)
29.11.	Suomen Tekstiili & Muoti ry:n yritysvastuuryhmä: Vastuullisuusviestintä ja sidosryhmäyhteistyö (Helsinki)
2.12.	S-ryhmä: Vastuullisuusohjelman julkistus (Helsinki)
5.12.	Työ- ja elinkeinoministeriö: Yhteiskunta- ja yritysvastuun neuvottelukunnan kokous (Helsinki)
9.12.	Oikeusministeriö: Korruptionvastainen päivä -seminaari (Helsinki)
13.12.	Eurooppalainen Suomi ry: Puheenvuoro järjestötoimijoille suunnatussa Viestintä- ja EU-koulutuksessa (Helsinki)





Finnwatch ry  
Malminrinne 1B, 2.krs  
00180 Helsinki  
[info@Finnwatch.org](mailto:info@Finnwatch.org)  
[www.Finnwatch.org](http://www.Finnwatch.org)  
[@Finnwatch1](https://www.instagram.com/Finnwatch1)